

Evidens i pædagogens praksis

En introduktion

Torben Næsby (red.)

Evidens i pædagogens praksis. En introduktion

1. udgave, 1. oplag, 2015

© 2015 Dafolo Forlag og forfatterne

Serieredaktion: Torben Næsby og Ida Kornerup
Forlagsredaktør: Sophie Ellgaard Soneff
Omslagsdesign: Louise Glargaard Perlmutter/Louises Design

Manuskriptet er fagfællebedømt efter kriterierne i den bibliometriske forskningsindikator. Bedømmelsesudvalget består blandt andre af: ph.d. Tine Basse Fisker, ph.d. Ole Henrik Hansen, ph.d. Anders Skriver Jensen, ph.d. Stine Liv Johansen, ph.d. Anette Boye Koch, ph.d. Ida Kornerup, ph.d. Vibe Larsen, ph.d. Charlotte Palludan, ph.d. Mimi Petersen, ph.d. Üzeyir Tireli, ph.d. Vibeke Schroder og ph.d. Søren Smidt.

Læs mere om den videnskabelige redaktion, fagfællekorpsset og vurderingsprocessen på www.dafolo.dk/profpædagog.

Grafisk produktion: Dafolo A/S, Frederikshavn

Dafolos trykkeri er svanemærket. Dafolo har i sin miljømålsætning forpligtet sig til en stadig reduktion af ressourceforbruget samt en reduktion af miljøpåvirkningerne i øvrigt. Der er derfor i forbindelse med denne udgivelse foretaget en vurdering af materialevalg og produktionsproces, så miljøpåvirkningerne er mindst mulige.

Svanemærket trykkeri 541-816

Kopiering fra denne bog kan kun finde sted på de institutioner, der har indgået aftale med COPY-DAN, og kun inden for de i aftalen nævnte rammer.

Forlagsekspedition:
Dafolo A/S
Suderbovej 22-24
9900 Frederikshavn
Tlf. 9620 6666
Fax 9843 1388
E-mail: forlag@dafolo.dk
www.skoleportalen.dk – www.dafolo-online.dk

Serie: Den professionelle pædagog
ISSN 2445-4710-2015-1

Varenr. 7405
ISBN 978-87-7160-017-9

Indledning5

Torben Næsby

Del 1

1. En diskussion af ”sikker viden”, ”effektivitet” og ”evidens” i et usikkert og komplekst videnssamfund23

Peter Østergaard Andersen

2. Evidens i det pædagogiske arbejde – seks mentale modeller44

Peter Dahler-Larsen

Del 2

3. Evidens og effektmålinger på det pædagogiske område – hvor kom det fra?59

Camilla Brørup Dyssegaard

4. Når systematiske reviews (mis)informerer pædagogisk praksis – om forholdet mellem systematiseret forskningsviden og pædagogisk praksis77

Thomas Thyrring Engsig

5. Intentionalitet og uforudsigelighed – evidensbaseret implementering i en pædagogisk kontekst92

Torsten Conrad

Del 3

6. Når evidensbaserede metoder møder den pædagogiske hverdag121

Anne Mette Buus og Palle Rasmussen

7. Forskningsinformeret pædagogisk praksis og uddannelse	143
<i>Torben Næsby</i>	
8. Viden i professionsuddannelserne – udvikling af kompetence til professionel handling	162
<i>Birgit Heimann Hansen</i>	
9. Dagtilbudsdidaktik i målingens tidsalder	201
<i>Anders Skriver Jensen</i>	
10. Data- og forskningsinformeret udvikling af pædagogisk praksis i dagtilbud	215
<i>Lars Qvortrup</i>	
Bogens forfattere	234
Stikord	237

Indledning

Torben Næsby

I løbet af de seneste år har uddannelsesforskningen, uddannelserne og den pædagogiske praksis – såvel nationalt som internationalt – været vidne til etableringen af et nyt paradigme, det vil sige en ny måde at tale om og forstå, hvad viden er, og hvornår der er tale om en grad af sikker viden. Politikere, forskere og praktikere er optagede af, om den pædagogiske praksis er forankret i den for tiden bedste tilgængelige viden. Det er der ikke noget nyt i, men den stigende samfundsmæssige kompleksitet, f.eks. i mængden af viden og fremkomsten af flere forskellige pædagogiske metoder, medfører et pres for at kunne vælge i denne mængde af viden og metoder. Dette kaldes *evidensbaseret praksis*, og det handler om, hvilken praksis der på bedst mulig vis understøtter det, der er intentionen med praksis. Ser vi f.eks. på arbejdet med læreplaner i dagtilbud, handler det om at udforme en pædagogisk praksis, som realiserer de mål, der er fastsat, og som giver børnene mulighed for at realisere deres lærings- og udviklingspotentialer. Det er børnene selv, der gør arbejdet med at lære noget, men det er pædagogerne, der tilrettelægger og former de betingelser, der øger sandsynligheden for, at det giver gode resultater (Helmke 2013). Viden fra forskningen spiller i den forbindelse en afgørende rolle, både når pædagoger skal begrunde praksis, og når der arbejdes med metoder, der på forskellig vis tilbyder måder at udforme praksis på.

Forskningen kan tilvejebringe viden om, hvilken praksis der efter en høj grad af sandsynlighed og ud fra forskningens egne gyldighedskriterier virker på bestemte måder. Det er viden, der tilbyder et sprog at tale i og kategorier at tænke i, når praksis overvejes og begrundes, og det er et værn mod privatpraktiseret pædagogik, der baserer sig på praktikerens egne personlige præferencer. Det betyder dog ikke, at forskningen skal foreskrive praktikerens, hvordan der skal arbejdes.

Evidensbegrebet og de metoder, der anvendes til at producere og beskrive evidens, stammer oprindeligt fra læge- og sundhedsvidenskaberne. Her er der – med god grund – højt formaliserede krav til den forskning og den viden, der f.eks. ligger bag udvikling og afprøvning af ny medicin og nye behandlingsformer. Men pædagogisk arbejde er et anderledes og helt særligt område, hvor metoder og tænke-måder fra eksempelvis lægevidenskaben ikke umiddelbart kan overføres. Vi eksperimenterer ikke med ”behandling af børn” i laboratorier og derefter overfører resultatet til alle børn.